

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
1.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2023/1405
Toplantı Tarihi/Sayısı : 26.12.2023/36
Karar Numarası : 2023/1111
Başvuran : M.G. B.
Başvuran Vekili : Av. A. İ.
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : Diyarbakır 1 No'lu Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
Muhatap Adres : Talaytepe Mahallesi 4020/1 Merkez Kayapınar/DİYARBAKIR

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın bulunduğu ceza infaz kurumunda tarafına işkence ve kötü muamele uygulandığı ve haberleşme hürriyetinin engellendiği iddiasına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran başvuru dilekçesinde özetle:

a. 20/9/2022 tarihinde haftalık telefon görüşü kapsamında eşine ait telefonu aradığını ve telefonda görüşme hakkı olduğu eşi ve kızıyla konuştuğunu,

b. Ceza İnfaz Kurumu İdaresinin 28/9/2022 tarihli ve 2022/... karar sayılı kararında teknik müdahale ile iletişim kurduğu gerekçesiyle bir ay telefon iletişiminden yoksun bırakma cezası aldığını, muhtelif tarihlerde yine aynı/benzer sorunları yaşadığını ve İdarece tarafına ceza verildiğini, bu durumun kendisini psikolojik olarak olumsuz yönde etkilediğini, Kurum idaresinin kötü muamele yasağını ihlal edici davranışlar içinde olduğunu, özel ve aile hayatına saygı hakkının ve haberleşme hürriyetinin hukuksuz bir şekilde yok sayıldığını,

c. 20/9/2022 tarihinde haftalık görüşme kapsamında 5275 sayılı Kanun'un 74'üncü maddesi uyarınca kendisine verilmesi gereken 10 dakikalık görüşme süresinin verilmediğini ve 5 dakika sonra görüşmenin kesildiğini,

ç. Diyarbakır İnfaz Hakimliği tarafından Kurum idaresince verilen disiplin cezalarının kaldırılmasına rağmen kendisine ısrarla yeniden disiplin cezaları uygulandığını ve mahkemece verilen kararlara Kurum idaresinin uymadığını iddia etmekte ve mağduriyetlerinin giderilmesini, kızıyla olan iletişiminin 10 aydır engellenmesinden ötürü toplamda 2.600.000 TL'lik tazminatın tarafına ödenmesini, ceza infaz kurumu personeli hakkında idari cezaların verilmesini ve adli süreçlerin başlatılmasını talep etmektedir.

3. Muhatap Diyarbakır 1 No'lu Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden 2/8/2023 tarihli ve yazılı görüşte özetle:

a. Başvuranın 20/9/2022 tarihinde saat 10:08 sularında eşiyle görüşme yaparken başka bir kişiyle iletişim kurduğu ve bu nedenle kendisine 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanununun 42/2-f maddesi kapsamında 1 ay boyunca haberleşme veya iletişim araçlarından yoksun bırakma veya kısıtlama disiplin

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

cezası verildiğini, ancak başvuranın cezaya itirazının Diyarbakır İnfaz Hakimliğinin 25/10/2022 tarihli ve 2022/... sayılı kararı kapsamında kabul edildiği,

b. Başvuranın 6/5/2023 tarihi saat 13:00 sularında eşinin kapalı ziyareti başlamadan yüksek sesle konuşarak uygunsuz kelimeler sarf ettiğini, eşiyle olan görüşmesi sırasında Kurum personeli hakkında uygunsuz kelimeler söylediğinden kendisinin görüşünün sonlandırılabilceği hakkında uyarıldığını, görüşmenin devam ettiğini, sonradan hadisenin 5275 sayılı Kanun uyarınca disiplin suçu teşkil ettiğinden kendisine disiplin cezası verildiğini, fakat kararın Diyarbakır İnfaz Hakimliğince iptal edildiği,

c. Hüküm özlü başvuran hakkında herhangi bir kasti işlem ya da eylemin söz konusu olmadığı hususları iddia edilmektedir.

4. Başvurandan 1/9/2023 tarihinde alınan yazılı görüşünde başvuran özetle:

a. Muhatap kurum tarafından gerekli izahatın yapılmadığını, kendisinin yedi ayrı disiplin suçu için iddiası bulunmaktayken yalnızca bir disiplin suçu için açıklamalarda bulunulduğunu,

b. Kendisine verilen disiplin cezalarının mütemadiyen Diyarbakır İnfaz Hakimliğince iptal edildiğini,

c. Tarafına işkence suçuna konu olacak işlemlerin uygulandığını iddia etmektedir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde, Kurumumuzun "*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*" ile görevli olduğu düzenlenmiştir.

6. 6701 sayılı Kanun'un 17'nci maddesinde ise özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği hükme bağlanmıştır.

7. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "Başvuru konusu teşkil etmeyecek işlem ve kararlar" başlıklı 40'inci maddesine göre; "(1) Yasama ve yargı yetkilerinin kullanılmasına ilişkin işlemler, Hâkimler ve Savcılar Kurulu kararları ile Anayasanın yargı denetimi dışında bıraktığı işlemler başvurunun konusu olamaz."

8. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "Ön incelemenin yapılması" başlıklı 48'inci maddesinin birinci fıkrasına göre;

"(1) Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda;

(...)

ç) Yargı organlarında görülmekte olan veya yargı organlarınca karara bağlanmış uyuşmazlıklara ilişkin olup olmadığı

(...)

yönlerinden incelenir."

9. Mezkûr Yönetmelik'in "Karar türleri" başlıklı 65'inci maddesine göre; "(1) Kurum, yapılan başvuru veya resen inceleme kapsamında yaptığı inceleme ve araştırma sonucunda incelenemezlik kararı, gerekçeli kabul edilmezlik kararı, gönderme kararı, ihlal kararı, idari yaptırım kararı, uzlaşma kararı, ret kararı ve karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir."

10. Mezkûr Yönetmelik'in "Gerekçeli kabul edilmezlik kararı" başlıklı 67'nci maddesine göre; "(1) Ön

inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir. (2) Ön inceleme aşamasında incelenabilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48' inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.”

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

11. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

12. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

13. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), bir kötü muamelenin Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 3'üncü maddesi kapsamında değerlendirilebilmesi için belli bir şiddet seviyesine ulaşması gerektiğini; bu asgari seviyenin göreceli olduğunu; vakadaki muamelenin niteliği ve bağlamı, icrasının şekli ve yöntemi, süresi, fiziksel ve ruhsal etkileri ve bazı durumlarda mağdurun cinsiyeti, yaşı ve sağlık durumu gibi koşullara bağlı olduğunu ifade etmiş (AİHM, Bouyid/Belçika [BD], B. No: 23380/09, 28/9/2015, para. 86.); ayrıca, 3'üncü maddenin yakalama gibi bazı koşullarda güç kullanımını yasaklamadığını, yalnızca zaruri olması ve aşırı olmaması kaydıyla böyle bir güç kullanılabileceğini belirtmiştir (AİHM, Vasilev/Bulgaristan, B. No: 48130/99, 12/4/2007, para. 63).

14. Somut başvuruda, başvuranın Diyarbakır 1 No'lu Yüksek Güvenlikli Ceza İnfaz Kurumu tarafından verilen 28/9/2022 tarihli, 3/11/2022 tarihli, 7/2/2022 tarihli, 14/4/2023 tarihli, 20/4/2023 tarihli, 10/5/2023 tarihli, 9/6/2023 tarihli, 20/6/2023 tarihli, 21/6/2023 tarihli, 3/7/2023 tarihli disiplin cezaları için ayrı ayrı olacak şekilde ve 10/5/2023 tarihli disiplin cezası hariç olmak üzere Diyarbakır İnfaz Hâkimliğine başvuruda bulunduğu görülmektedir. Bu kapsamda kendisine verilen disiplin cezalarını yargı mercilerine taşıdığı, ceza infaz kurumunda verilen disiplin cezalarının kaldırılması için münhasıran yetkili organın infaz hakimliği olduğu, zira başvuranın tarafına uygulanan hemen hemen her disiplin cezasını yargı kanallarını kullanarak iptal ettirebildiği göz önünde bulundurulduğunda başvurunun disiplin cezalarına ilişkin iddiasının kabul edilmez olduğu sonucuna varılmıştır.

15. Başvuranın telefonla görüşmesiyle bağlantılı olarak Kurum idaresinin kötü muamele yasağını ihlal edici davranışlar içinde olduğu iddiasıyla ilgili olarak ise; telefonla görüşme konusunda yaşadığı iddia edilen problemin özünün haberleşme hürriyeti ile ilgili olduğu ve öne sürülen iddianın kötü muamele yasağının ihlali için aranan asgari eşiği aşmadığı değerlendirilmiştir.

16. Sonuç olarak; ceza infaz kurumundaki tutulma koşulları bir bütün olarak değerlendirilmeye birlikte, yukarıda açıklanan nedenlerle başvurudaki iddialar kapsamında hak ihlaline varan bir uygulama bulunmadığı değerlendirilmektedir.

V. KARAR

A. Başvuruda KÖTÜ MUAMELE YASAĞININ İHLAL EDİLMEDİĞİNE,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

26/12/2023 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Alişan TIRYAKİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
Üye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Üye

e-imzalıdır

Yunus Emre KARAOSMANOĞLU
Üye

e-imzalıdır

Av. Zennure BER
Üye